1897. IV. évfolyam. Szerda, november 17. 92. szám.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „*Fejérmegyei Napló*“, a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katholikusok törekvéseinek előmozditására „*Fejérmegyei Napló*“ czim alatt létesitett uj lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. *Leó* pápa *Zichy* Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő: Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: *szerdán este és szombaton este.* Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, kigyó-utcza 9. szám. Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Erőszak és hizelgés.

Havranek polgármester a legutóbbi közgyülésen tanusitott erőszakos és törvénytelen eljárásával arczulverte a törvényhatóság közgyülésének törvényben gyökerező jogait s e tettével, — ha lehetett — még jobban meggyülöltette személyét s az általa oly nagy hévvel és szivósággal pártolt szinházvétel ügyét. A bizottsági tagok jogos neheztelését kiengesztelendő a főispán, — a mi szokatlan — bizalmas értekezletre hivta össze a törvényhatóság tagjait. Erre az értekezletre ide kérték gróf *Zichy* Jenőt is, a kiről tudják, hogy nemes lelkének idealizmusával csüng minden kulturális intézményen.

Gróf *Zichy* Jenő és *Fiáth* Pál báró főispán tagadhatatlanul, szép és lelkes beszédekkel megczirógatták a bizottsági tagok lelkét, — és ime a haragos arczok felderültek s a többség rászavazott, hogy hajlandók a szinház megvételére.

Megvagyunk győződve, hogy ugy gr. *Zichy* Jenőt, mint *Fiáth* Pál bárót a legnemesebb szándék vezérelte, a midőn egyéniségük szeretetreméltóságát vetették bele a serpenyőbe. A mily bizonyos ez, oly bizonyos azonban az is, hogy a helyzetet teljesen félreismerik.

Először is tévedés a szinház megvételét hazafias kérdésnek tekinteni. Ha nem volna szinházunk, akkor hazafias dolog lenne épiteni, — de akkor is csak abban az esetben, ha erre képesek volnánk. Áldozni a művészet oltárára kötelességünk, kötelességünk mindenünket *a mink van*, áldozatul hozni a kulturának; de áldozni abból, a *mi nincs*, ugy is tönk szélén álló vagyoni viszonyainkat ujabb adósságokkal terhelni, s a szinház megvételével *ma még meg sem állapitható terheket venni reánk*: ez nemcsak esztelenség lenne, mely később nagyon keservesen bosszulná meg magát, de magában véve *éppen ez lenne hazafiatlanság.*

Mert a hazafiság a várost első sorban is arra kötelezi, hogy biztositsa a falai közt meghuzódott polgárok nyugalmát, segitse azoknak elő anyagi és szellemi jólétét. Igy boldogulva egyes és az összes, lépést tartva a nemzeti fejlődéssel, nem csak önmagában válik hasznavehető organumává a hazának, de fejlődésének fénysugarai életet sugároznak a környezetében levő kisebb községekre is és közvetve elősegitik azoknak is fejlődését. Éppen ugy, mint a hogy csak egy öntudatos, munkás ember lehet hasznos tagja a hazának, éppugy csak is egy egészséges, szervesetében öntudatos vezetés alatt álló város teheti magát hasznossá a hazára. Már pedig az, a kinek élete és működése — éppugy egyesé, mint városé, — nem hasznos a hazára, az szavaiban lehet hazafi, de cselekedeteiben életében csak terhe hazájának.

És most kérdem: hazafiság-e az, hogy adoságot adósságra csinálva lassanként az anyagi tönk felé sodorjuk magunkat és siettetjük esztelen gazdálkodásunkkal azt azt az időt, a mikor tartozásaink s azok kamatainak törlesztése magában véve 80—90%-ra szökteti fel pótadónkat? Hazafiság-e megbénitani működésében, egy évszázadra fejlődésében megakadályozni a várost? Hiszen adósságot könnyü csinálni, de hát nem vetnek azzal számot, hogy ezt ki is kell fizetni? Nem gondolnak arra a sok-sok égető szükségre, a mely már ma elviselhetetlen s a mely a közeledő években még elviselhetetlenebbé lesz? Nem vetnek számot, hogy éppen a kultura haladása s azzal együtt járó kötelességünk, hogy lépést tartsunk vele, a jövő évtizedekben anyagi erőnket nagyon igényelheti? Mit fognk majd tenni, ha hitelünk teljesen kimeritve, tehetetlenül fognk állani, alig győzve terheinknek törlesztését?

Es lelkiismeretes dolog-e a szomoru jövőt a szinház megvételével elősegiteni?

Elfogultak és ostobák lennénk, ha fel nem fognánk a szinészet kulturális hiva-

A diagnozis.

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárczája. —

Irta: **Németh Ödön.** (8)

Mikor Zsolna leszált a kocsiról s fölment a széles lépcsőkön, valami szokatlan, eddig nem érzett elfogodás vett rajta erőt, mintha tüdejét összeszoritotta volna valami, csak nehezen tudott lélekzetet venni.

Az elfogadó szobában találta a családot, a mely Eltonyból, nejéből s fiából Eltony Aladárból állott. Ott volt még kivülök Hauser dr., egy öreg orvos, a kinek összes tudománya nagyképüsködésből állott.

Hauser azok közzé a régi orvosok közzé tartozott, a kik az egyetem falai közt nem sok tudományt szedtek magukba s azután sem nagyon törekednek a tudomány haladásával lépést tartani, miután nem ambiczió, hanem csak pusztán pénzszerzi vágyuk vezeti orvosi hivatásuk teljesitésében.

Eltony és neje tökéletesen megtörve a szomoru családi esemény hatása alatt, minden poze nélkül, egyszerü szivélyességgel fogadták Zsolnát, Eltony Aladár azonban még e szomoruság közben is bizonyos tüntető formaiasággal fogott kezet Zsolnával.

Természetesen azonnal Eszter betegségéről beszéltek. Az apa kezdte, az anya befejezte az előzmények ismertetését s végül kiszökött a köny a szeméből.

— Azt mondja Hauser dr. ur, hogy tüdőgyulladása van, s hogy az ellen csak az erős szervezet küzdhet sikerrel. Szegény Eszterünk pedig fiatal még és gyönge. Nem birta tovább folytatni, mert ajkai erősen rángatództak s csak nehezen birta leküzdeni a zokogást.

Zsolna megilletődve hallgatta Eltonyné panaszát, s egy pillanatra rajta is erőt vett a csüggedés.

— Vigasztalódjék Nagyságos Asszonyom! — mondotta azután bizalmat keltő bensőséggel. — A szervezet ellentálló képessége nem áll mindég egyenes arányban az izombeli erősséggel. Különösen áll ez a tüdőgyulladásnál, a melyet a látszólag gyönge, de különben egészséges szervezetü betegek könnyebben ki birnak, mint az erős vérmes emberek.

— Talán megvizsgálnók a beteget? — fordult azután Hauserhez.

— Én nem régen vizsgáltam meg. Kérném azonban kartárs urat, legyen kegyes szintén megvizsgálni.

Eltonyné felkelt és Zsolna által követve átment a beteg szobába.

Zsolna mikor belépett a beteg szobába az első pillanatban nem látott semmit, mivel a nyári nap fényét felfogandó a függönyök levoltak eresztve. A szoba levegőjében a lázas betegek szobáját annyira jellemző erős czitrom szag áradt szét.

Lassanként hozzászokott szeme a félhomályhoz s egyszerüen, de izlésesen butorozott szobában találta magát, a melynek érdekes berendezése azonnal elárulta, hogy az Eszternek rendes szobája.

Az ápolóné felkelt az ágy melletti székről és Zsolna most már láthatta Esztert is, a ki szemeivel csodálkozva nézett az ajtónál álló Zsolnára, mint a kinek váratlan megjelenését nem tudja megérteni.

— Zsolna dr. urat is felkértük, hogy vizsgáljon meg gyermekem — mondotta Eltonyné kezével gyöngén Zsolna felé intve. Azután az ápolónéhoz ment, a ki az orvosságos üvegek között kereset valamit.

Zsolna egy pár pillanatig tehetetlenül állott helyén, nem tudva hirtelen, hogy hát mi tévő is legyen? Mert ő a beteg Eltony Eszterben is csak azt a bájos szőke leányt látta most, a ki az utóbbi hetekben minden gondolatát betöltötte. Szokatlan melegség lepte el az agyát, miközben közelebb lépett az ágyhoz.

Szeretett volna valamit mondani. De mit? Hiszen ismerték is egymást, nem is! Ugy szólitsa-e meg mint ismerőst? Vagy ne akarjon semmiről tudni s ugy érintkezzék vele mint egész ismeretlennel?

Mig ezek a gondolatok kergették egymást agyában, lassan elővette és kicsavarta tokjából a hőmérőt.

— A láztáblát kérem — szólott az ápolónának.

— Mi az kérem? — tudakolta az csodálkozva.

— Ugy kérem a láz állásairól a feljegyzéseket, — mondta Zsolna, a helyett, hogy a láztáblát illetőleg magyarázgatásokba bocsátkozott volna.

— Nem jegyezte fel a doktor ur! — válaszolta az ápolóné.

Zsolna nem titkolhatta el bosszuságát s bizonyos elégületlenséggel a hangjában kérdezte Eltonynét:

— Nem emlékezik Nagyságos Asszonyom, hogy a láz milyen magas volt tegnap és ma és mikor volt a legmagasabb?

Mai lapunk 8 oldal.

00000752

tását. De felvetjük a kérdést, hogy egyenes arányban áll-e a város czélbavett megterhelése, azzal a kulturális haszonnal, a melyet városunk színészete teljesit? Mondjunk sokat — tegyük kétszázra a rendesen szinházba járók számát. Hát kétszáz ember szórakozásáért, lehet-e 27 ezer embert az anyagi bukás örvénye felé kergetni? Kétszáz ember *szórakozásáért*, mert művelődésről nálunk a szinházban, a hol a lelket nemesitő daraboknak nincs közönsége, szólani nem lehet. Tekintsünk vissza a lefolyt szini szezonra és szomoruan fogjuk tapasztalni, hogy nézőközönsége csak a városligeti szinkör repertoir darabjainak volt. Hát ezeknek bohózatos, izléstelenséget terjesztő hatásáért vegyünk magunkra oly nagy terheket?

Mert nagy terhet veszünk a nyakunkba! Ezt most már nem tagadják ez ügy forszirozói sem. Azt mondják csak, hogy hazafiságból áldozatot hozni is tartozunk. De hát tulajdonképpen mennyit? — És ez a legborzasztóbb része a kérdésnek!

Mert a számadatok kombinációja közönséges szemfényvesztéssel van összeállitva.

A szinház első sorban is teljesen soha sem lesz helyreállitható, mert rosz az egész és örökös légvonatával egészségtelen. Egy ilyen rozoga épitményt most 20 ezer frttal megjavitanak és azután pár száz, esetleg ezer forintot bele javitanak minden évben, hogy 6—8—10 év mulva ismét 30—40 ezer forintot javitsanak bele. De jönnek a szinigazgatók könyörögni, hogy engedjék el a bérletet, — mert nálunk minden igazgató veszteséggel zárja le a szezont. Nem tudnak majd fizetni. Vajjon ez esetben a hazafiság nevében végrehajtót küld a város a nyakukra s a művészet vándor apostolairól lehuzzák a ruhát? Ezt nem tehetjük meg. Elengedjük a bérösszeget. És jön kiadás itt, kiadás ott: szóval nyitunk egy uj zsilipet, a melyen át folyhat ki a város pénze. Meggazdagodik majd érthetetlen módon megint egy-két ember, de szegényedik, vagyoni állapotában összeroskad mindjobbban maga a város.

Mi megmondottuk már és most ismételjük, hogy a szinház megvételét még keservesen meg fogja bánni a város. Nem hallgatnak most a szavunkra, ma még hipnotizálva vannak a vasárnapi értekezlet hazafias beszédei által, de tudjuk elfog jönni az idő, a midőn majd keseregve a jelenben elkövetett könnyelmü lépésen, igazat fognak adni nekünk.

Ám szavazzák meg a szinház vételét! A hazafiság hazug jelszavával ajkukon hengeritsenek egy folyton növekvő sziklát a város fejlődése elé s élvezzék azt a nyugodt öntudatot, melyet képzelt hazafias cselekedetök lelkökben fakaszt. És ha majd évek mulva a város szegényebb polgáraira elviselhetetlen teherrel nehezedik a pótadó; boltozatlan csatornáink kigőzölgése mind egészségtelenebb lesz, a talaj fertőzöttebb, ivó vizünk egészségtelenebb; ha majd az aggok menedékhelyének tetőzetén beszivárog a viz, rosz ablakain befuj a téli szél: ám tapsoljanak a szinház bohózatos előadásain és éljenezzenek *hazafias* érzésükben lelkesen akkor, midő hajléktalanul bolyong a sok koldussá lett ember; midőn a ragályos betegségek nap-nap után ijesztő mérvben szaporitják a temető kert friss sirhantjait s ott a város agg épületében a megrokkant aggastyánok éhezve, fázva bujnak össze s imádkoznak, hogy vegye magához őket mentől előbb az Isten és szabaditsa meg attól a nyomoruságos szenvedéstől, a melylyel az emberi humanitás körül veszi.

Ha olyan a lelkiismeretük, hogy ezt magára veszi, ha a szivük, már érezni megszünt: ugy menjenek, szavazzák meg a szinház vételét.

A kath. autonomia.

Szombaton délelőtt kezdte meg a kath. autonomiai kongresszus működését.

Ezen ülésen ejtették meg a választásokat. A primás legelőbb is az alelnökre és a jegyzőkre rendelte a választást. Ennek eredménye: hogy gr. *Szapáry* Gyula egyhangúlag 140 szóval alelnökké választatott. Jegyzők lettek: dr. *Giesswein* Sándor 82 szóval *Pávay* 56 szavazata ellen, *Günther* Antal és *Ziskay* Antal, kik 137—137 szavazatot kaptak.

Szapáry Gyula gr. köszönetet mond az egyhangu választásért. Hálával tartozunk ő Felségének, hogy a tanácskozást összehitta. Jó hazafinak és jó katholikusnak lenni, összeegyezhető dolog. Visszapillantást vet a kath. autonomiai mozgalomra s oda konkludál, hogy együtt érzéssel működjenek, ne válassza szét őket se politikai se egyéb pártérdek. Kéri a kongresszus támogatását. (Zajos éljenzés.)

Ezután *Giesswein* Sándor mondott köszönetet megválasztásáért, majd élénk mozgás közben fölállott a herczegprimás és első kötelességül inditványozza, hogy a pápához és a királyhoz hódoló táviratot küldjenek. (A kongresszus tagjai felállanak) és bizzák meg őt, hogy a hódolatot az illető helyre juttassa. (Általános helyeslés.)

Gr. *Apponyi* Albert: Sokak kivánságára kifejezést akar adni ama tiszteletnek és hódolatnak, amelylyel a primás személye iránt viseltetnek. (Zajos helyeslés.) Az elnöki székből a szeretet ragyok felénk, különösen ez az, mely sikeressé teheti azt, hogy a pártpolitikai tekintetek mellőzésével oldhatják meg az autonomia kérdést. Azt kivánja a herczegprimásnak, hogy érje meg e münek, melynek kezdeményezése és ujjá ébresztése az ő nagy érdeme, — ne csak megvalósulását, hanem azt is, hogy az autonomiai központjának vezetője ő lehessen. (Zajos éljenzé .)

A herczegprimás e szép szavakra meghatva csak annyit felelt:

— Én csak ebben a három pontban foglalhatom össze meggyőződésemet: *In principiis nuita, in dubiis libertas, in omnibusz, caritas.* Ezt kérem, hogy megvalósitsák (Éljenzés.)

Ezután a herczegprimás elrendeli a 27-es bizottságra való szavazást.

A szavazás eredménye a következő:

— Tegnap kétszer, ma is kétszer mértük meg, mindég 38 fokot mutatott.

— Csak? — kérdezte csodálkozva Zsolna, — s magasabbra nem emelkedett?

— Egy-két tized fok különbözet volt mindég.

Zsolna ezután átadta a hőmérőt Eszternek.

— Legyen kegyes megmérni a lázállapotot.

Azután, hogy ne feszélyezze a leányt a hőmérő elhelyezésénél, az ablakhoz lépett s mivel a nap korongjának fele már lebukott a láthatár mögé, felhuzta a függönyt.

A vörös napsugarak egy pillanat alatt megfestették a betegszobát vörös szinökkel. Zsolna belebámult egy pár pillanatig a haldokló tüzgolyóba, azután az ablak közelében levő kis asztalhoz lépett. Nem csekély bosszusággal látta a sok haszontalan rendelést, a melyből egyedül csak a gyógyszerésznek lehetett haszna.

Rendkivül felingerelte az a tapasztalat, hogy kartársa összejátszva a gyógyszerészszel valóságos üzletet csinál Eszter betegségéből és bizonnyal örvend a jó jövedelmi forrásnak.

— Paraziták! — mormogta haragosan a fogai között.

Később még mindig háttal fordulva a beteghez, kérte Esztert, hogy vegye ki a hőmérőt.

Mikor kezébe vette a hőmérőt, csodálkozva csóválta meg fejét. Érthetetlennek tartotta az alacsony lázat. A hőmérő most is alig mutatott többet egy-két tizeddel 38 foknál.

Odament az ágyhoz és kérte Esztert, hogy üljön fel, mert megakarja vizgálni tüdejét.

Zsolnát e perczben annyira elfoglalta a láz érthetetlen alacsony volta, hogy észre sem vette Eszter arczán azt a félénk kifejezést, a melylyel kérését teljesitette. Zsolna ezuttal megint orvos volt, a ki csak a beteget látja.

Eszter, a mint szorongó aggodalommal ott ült himzett fehér hálóhabátjában, bibor piros arczával, vállára hulló rendezetlen aranyszőke hajával valóban igező szép volt. Másküléonben talán Zsolna is elragadtatással nézte volna a bájos gyermeket, de e pillanatban csak az orvos állott Eszter ágya mellett, ki szórakozottan bámult maga elé. Folytonosan az az érthetetlen lázállás járt az eszében, a melyet nem tudott kartársa diagnózisába beleilleszteni.

Szórakozottan lépett Eszterhez s mig balkarjával átölelte, balfülét a melléhez nyomta. Ebben a pillanatban érezte, hogy a beteg leánynak az ő karján nyugvó keze erősen remeg.

— Talán fázik? — kérdezte csodálkozással kapva fel fejét.

— Nem! — válaszolta Eszter.

És Zsolna megdöbbenve látta, hogy a leány arczán rettenetes rémület, szemében nyugtalan félelem tükröződik vissza s ajkát kétségbeesetten szoritja össze, mintha valami borzasztó dologra határozta volna el magát.

A másik pillanatban Zsolna megértett mindent és arczába szökött neki is minden vére. A mire eddig nem gondolt soha, most ebben a pillanatban, midőn átölelve fogta a szép leányt s egész közel a melléhez tartotta a fejét, — most eszébe jutott és teljesen összezavarodtak tőle gondolatai. Egy pillanatig habozott, hogy mit tegyen, azután a rettenetes kényszer hatása alatt ujból lehajtotta fejét s arczát odanyomta Eszter melléhez. Ujra érezte, hogy a leány remeg, de akkor már ő is remegett egész testében. Fülében zugott, égett a vér s nem hallott semmit csak a leány szivének dobogását, a mely ugy vert, mint egy halálra ijesztett kis madáré.

Pillanatok teltek igy el, de ő egy egész örökké valóságnak tartotta.

Végre erőtt vett magán.

— Kérem vegyen mély lélekzetet — mondotta halkan Eszternek, és a hangja majdnem érthetetlen volt annyira reszketett.

A lélegzet nyomán aztán meghallotta a bugó, fütyülő tüdő hangot s a nedves szörcszörejt.

Felemelte a fejét. Szerette volna a hátánál is meghallgatni a tüdőhangot, — de ezt már nem merte megkisérteni

— Köszönöm! - mondotta halk rekedt hangon, -- aztán elvonta reszkető kezét a leány hátáról.

Akkor jött oda Eltonyné.

— Nos? — kérdezte aggodalmasan látva Zsolna kikelt arczát.

Mély lélegzetet vett, mert tüdőjéből egészen kifogyott a levegő s csak azután válaszolta halkan, vontatottan nehogy hangja árulója legyen.

— A hideg borogatásokkal fel kell hagyni, kartársam félreismerte a diagnózist

Eszter még akkor is az előbbi pillanatok hatása alatt volt. És Zsolna látta, hogy félve, ijedten vonja egészen állig magára a takarót. Arczán kétségbeesett szomoruság tükröződött vissza s világos kék szemei az alkony homályában sötéten meredtek Zsolnára. Mikor észrevette, hogy Zsolna reá néz, behunyta fáradtan szemeit. Előbb még piros arczából eltünt minden vére, csak az ajka látszott halvány arczához képest még pirosabbnak. Ugy feküdt ott mozdulatlanul mintha halálos kimerültség vett volna rajta

00000753

Megválasztattak:

Egyházak: Hornig Károly br. veszprémi püspök, Ivánkovics János, Steiner Fülöp püspökök, Rajner Lajos dr., Vajda Ödön dr., Molnár János apát, Répássy György kanonok, Samassa József dr. egri érsek, Karsch Lilion dr.

Világi tagok: Apponyi Albert gr., Szapáry Gyula gr., Hoványi Gyula, Sághy Gyula dr., Günther Antal dr., Esterházy Miklós Móricz gr., Marsovszky Endre, Zichy Nándor gr., Mócsy Antal, Csekonics Endre gr., Rakovszky István, Wenckheim Frigyes gr., Ugron Gábor, Károlyi Sándor gr., Pásztélyi Jenő, Hortoványi József dr., Timon Ákos dr., Györffy Gyula dr. *Egyházi póttagok:* Bitta Dezső dr., Várossy Gyula. *Világi póttagok:* Borsodi Géza, Petrovácz József, Bakonyi Elek dr., Kubina József dr.

A szavazás eredményének kihirdetése után az ülést bezárták.

*

A kongresszus megbizásából *Vaszary* Kolos biboros herczegprimás a következő hódoló távíratokat küldötte el:

A pápához intézett hódoló távirat latin szövege magyar forditásban a következő:

Rampolla bibornok ő eminencziájának
Róma.

A magyarországi katholikus egyháznak önkormányzatát ő Felsége legmagasabb engedélyébol szervező gyülése elnökletem alatt egybegyülvén és a további tanácskozásokra megalakulván, mindenek elött fiui hódolatának és tántoritóatlan hüségének adott kifejezést a Szentatya, mint az egész egyház feje iránt és engem bizott meg, hogy ezen leglelkesebb határozatát Szentségeddel közöljem.

Midön ezen legörvendetesebb megbizatásomat hiven teljesitem, a legmélyebb alázattal kérem Szentségedet, hogy ezen elhatározását atyai jóságával kegyesen fogadni és a kongresszusra apostoli áldását adni méltóztassék.

Vaszary Kolos,
bibornok,
Magyarország herczegprimása.

A királyhoz intézett hódoló távirat szövege ez:

Ő császári és apostoli királyi Felségnek
Bécs

A magyarországi katholikus egyháznak önkormányzatát Felséged legmagasabb engedélyéből szervező gyülése elnökletem alatt egybegyülvén és megalakulván, mindenekelött Felséged, mint egyházunk legfőbb kegyura iránt legmélyebb alattvalói hódolatának és tántorithatlan hüségének adott kifejezést s engem bizott meg ezen leglelkesebb határozatának tolmácsolásával.

Midőn ezen legörvendetesebb megbizatásomat hiven teljesitem s annak legkegyelmesebb elfogadásáért esedezem: legmélyebb jobbágyi hódolattal s törhetlen hüséggel öröklök Felségednek legalázatosabb káplánja

Vaszary Kolos,
bibornok hercegprimás.

E táviratra még vasárnap a következő válasz érkezett:

Vaszary Kolos bibornok herczegprimás ur ő Eminencziájának
Budapest.

„Ő császári és apostoli Királyi Felsége szivélyesen köszöni a magyarországi katholikus egyház önkormányzatát szervező gyülésnek Eminenciád által táviratilag tolmácsolt hódolatát.

Legfelsőbb parancsra:

König, udvari tanácsos.

*

Az autonomiát szervező kongresszus igazoló bizottságának a szombati ülésen felolvasott jelentése szerint a kongresszus megválasztott tagjai a következők:

1. *A négy érseki tartomány káptalanainak küldöttjei:* Rajner Lajos dr., Szmrecsányi Lajos, Várossy Gyula dr.

2. *A tanügygyel foglalkozó öt szerzetesrendnek küldöttjei:* Bita Dezső dr., Csák Alajos Csirjék dr., Frank Ferencz, Kuncz Adolf dr., Vajda Ödön.

3. *A világi papságnak és külön nem képviselt szerzetesek küldöttjei:* Csernoch János dr., Dudek János dr., Fábián Sándor, Giesswein Sándor dr., Hehelein Károly, Hován József, Juriss Mihály, Karpinszky Géza, Karsch Lollion, Kiss János dr., Kovács Nándor, Krencz Ignácz, Kun László dr., Mikita Sándor, Molnár János, Mamuzsich Mátyás, Pletényi Endre, Pozsgay József, Peller Pál, Prohászka Ottokár dr., Répássy György, Rózsahegyi Gyula, Steécz György, dr., Stegmüller Károly dr., Vajdovszky János dr.

4. *A világi kegyuraknak küldöttjei:* Esterházy Pál herczeg, Pálffy Miklós herczeg, Wenckheim Frigyes gr., id. Zichy Ferencz gr.

5. *Világi képviselők:* Andreanszky Gábo báró. Apponyi Albert gróf, Asbóth János, Apponyi Géza gróf, Batthyányi Iván gróf, Bakonyi Elek, Borsody Géza, Bujanovics Sándor, Bukovszky Endre, Buzovay László, Chotek Rudolf gróf, Chvalibogovski Sándor, Csekonics Endre gróf, Cziráky Béla gróf, Cziráky Antal gróf, Demjanovich Emil, Dessewffy Aurél gróf, Erdődy Gyula gróf, Eredics Ferencz, Erreth János, Esterházy Ferencz gróf, Esterházy Miklós Móricz gróf, Fábián János, Fernbach József, Festetich Imre gróf, Frey Ferencz, Gerliczy F. báró, Günther Antal, Györffy Gyula, Haidekker Béla, Horánszky Nándor, Hortoványi József, Hoványi Gyula, Hodinka Mihály, Hunyady Imre gróf, Jakabffy Imre, Jósika Sámuel báró, Károlyi László gróf, Károlyi Sándor gróf, Kende Péter, Kis Bálint, Kornis Viktor gróf, Kubina József, Lakner László, Latinovits Géza, Lipthay Frigyes báró, Lippay Géza, Lubrich Ágost, Majláth Géza, gróf, Majláth György gróf, Majláth József gróf, Mály István, Máriássy János báró, Márkus József, Marsovszki Endre, Szinnyey Merse József, Meszlényi Benedek, Micsura György, Mladoniczky Nándor, Molnár Lajos, Mócsy Antal, Ocskay Rezső, Osztrovszky József, Pálffy István gróf, Pálffy Miklós herczeg, Pallaviczini Ede őrgróf, Paál József, Pásztélyi Jenő, Pechata Antal, Petrovácz József, Rabár Endre, Rainprecht Antal, Rakovszky István, Rédl Béla báró, Reiter János, Révay Gyula báró, Rimely Antal, Rónay Jenő, Roskovics János, Ruby József, Ruffy Pál, Sághy Gyula, Salamon Tivadar, Scheftsik István, Schwetner Gyula, Simonyi Semadan Sándor, Szabó Jenő, Szapáry Gyula gróf, Szapáry István gróf, Szegedy György, Szmoligovits Szilárd, Timon Ákos, Timkó József, Tompa Antal, Ugron Gábor, Vécsey József báró, Wenckheim Ferencz gróf, Wenckheim Géza gróf, Viczmándi Ödön, Wittmann János, Zamoyski Jenő gróf, Zichy Ágost gróf, Zichy Aladár gr., Zichy Jenő gr., Zichy Nándor gróf, Zichy Vladimir gróf, Ziskay Antal, Zmeskál Zoltán, Zselénszky Róbert gr.

A világi képviselők közül 4-nek 2-2 mandátáma van: *Apponyi* Albert grófnak (Eger és Jászberény), *Eszterházy* Miklós Móricz grófnak (pesti II. választókerület és Csákvár), *Pálffy* Miklós herczegnek (kegyuri és pozsonyi és I. választó kerület) és *Zichy* Nándor grófnak (Buda és Pápa). — Zichy Nándor és Esterházy Miklós Móricz grófok már az ülés végén

---

erőt. Szétnyilt ajkai között rövid, szakadozott lélekzet tört fel, majd egy-egy száraz köhögés reszkedtette meg a mellét.

Zsolna nem tudta tovább nézni. Kétségbeesetten fordult meg, hogy viszatérjen kartársához. Az ajtóból mégegyszer visszafordult:

— Jó éjt kivánok! — köszönt halkan, félénken.

Eszter ajkai megmozdultak, de suttogó hangját nem lehetet hallani.

Alig hagyta azonban el Zsolna a szobát Eltonynéval es az ápolónővel, — Eszter felnyitotta faradtan szemeit.

Az a borzasztó érzés, mely hirtelen megrohanta, a midőn Zsolna megölelte s melléhez szoritotta arczát, még most is ott szaladgált egész testében. Érezte erős karjának szoritását a derekán, érezte forró arczának mozdulását a mellén.

Mintha valami drága, féltve őrzött kincsétől fosztottak volna meg, olyan szomoruan nézett szét szobájában s érthetetlennek találta, hogy ott minden abban a mozdulatlan nyugalomban van, abban a megszokott rendben mint azelőtt. És ő mégis másképpen látott most mindent! Szemei előtt szétfoszlott a tegnapi gyermek gondolkozása, s komoly sejtelme a nagy leánynak, eddig ismeretlen érzéseknek hozta öntudatára.

És azért mégis ugy van, olyan minden a szobában, mint tegnap! Még az idő futását jelző óra is éppen abban a jól ismert taktusban ketyegi változatlan közönyösséggel a másod perczeket, mintha nem történt volna semmi, — semmi.

Feltámasztotta szomoru arczát a tenyerére s nézett, nézett ki az alkonyodó égre, mig nem szemeit elfutotta a köny és csendes, elfojtott zokogással hanyatlott vissza párnáira . . .

*

A fogadó szobában pedig ezalatt Zsolna meglehetős kiméletlenül beszélt kartársával.

— Könnyen végzetes lehet az ön tévedése kartárs ur! Hideg borongatással s láz ellenes szerekkel kezelni bronchitiszes beteget! — Ennek az lehet a szerencsétlen következménye, hogy az egyszerü bronchitis, bronchitisz capillarissza fejlődik.

Hauser, a ki eddig restelkedve hajtotta le fejét fiatal kartársa szemrehányásai alatt, mintegy mentegetőleg vetette közbe:

— Még akkor is sokkal jobb, mintha tüdőgyulladással állanánk szemben.

Zsolna ijedten csapta össze a kezét.

Bronchitisz capillarisz jobb, mint a tüdőgyulladás?

Aztán sötét kétségbeeséssel arczán hozzálépett kartársához s erősen megfogta a vállát.

— Kartárs ur! — Ha holnap megállapitható lesz a bronchitisz capillarisz, ugy egy héten belül itt e házban temetni fognak. Ez a gyönge gyermek abból ki nem lábbalhat semmi esetre sem!

Zsolna hangjában baljóslatu itélet hangzott el a komor homályba burkolt teremben, a hol azt hitték egészen egyedül vannak. Alig hangzottak el azonban Zsolna szavai, a szomszéd szobába vezető ajtónál nehéz sóhajtás hallatszott.

Mindaketten hátrafordultak s megdöbbenve látták az ajtóban állani Eltonynét, a ki észrevétlen tanuja volt konzultalásuknak.

— A Nagyságos Asszony! — kiáltották megdöbbenve mind a ketten.

Eltonyné halotthalványan állott előttük, majd a mellére szoritotta két tenyerét s előre akart lépni, de megtántorodott s ezméletlenül roskadt a hozzá s elő Zsolna karjába.

Sok időbe került, még a két orvos fáradozásának sikerült magához tériteni a szerencsétlen anyát.

Zsolna, a ki önmagát vádolta ez esemény előidézéséért, résztvevőleg vigasztalta.

— Nem kell azért kétségbeesni. Hiszen a mit én mondottam, az csak egy szomoru eshetőség. Reméljük a legjobbat. Ugy lehet, hogy holnap már kedves betegünk tul lesz a veszélyen.

Olyan igaz részvéttel beszélt Eltonynéval mintha az édes anyja lenne. És valóban annyi szeretetet érzett iránta, mint senki iránt eddig anyját kivéve. Hiszen Eszternek édes anyja volt, a kit leánya iránti nagy szeretete tett beteggé. A leánya iránti szeretet, a kit érezte, hogy ő is mindenek fölött szeret.

És Zsolna odaült a pamlagon fekvő Eltonyné mellé egy székre, szeretettel simogatta a kezét s olyan szivből jövő őszinte érzéssel beszélt, hogy a szegény asszony kimondhatatlan hálával szoritotta meg kezét.

— Ugy — ugy! vigasztaljon csak kedves doktor ur, mert én érzem hogy szegény gyermekemen csak a jó Isten segithet.

És kitört belőle a zokogás.

— Igen az Isten! kapta el örömmel a szót Zsolna. — Az Isten, a jó Isten segithet, és segit is azokon, a kik bajaikban hozzá fordulnak.

Ott marasadt még azután is, mig Eltonyné egészen magához tért és lecsillapodott. Akkor

00000754

lemondtak pápai illetve csákvári mandátumaikról; Apponyi gr. valószínűleg jászberényi, Pálffy herczeg pedig kegyuri mandátumát tartja meg.

Peticióval 3 mandátum van megtámadva: Haidecker Béláé (Szegzárd), Vicmándy Ödöné (Homona), Sedlmayer Károlyé (Versecz.)

Függőben maradt 1 mandátum: Jakabffy Imre főispáné (Oravica.)

Üresedésben van 1 mandátum: a mohácsi a melyről Vörös Mihály lemondott.

*

A 27-es bizottság vasárnap délben tartotta alakuló ülését a főrendiházban. Elnökké *Szapáry* Gyula grófot, a kongresszus alelnökét választották, előadóvá pedig *Hoványi* Gyula drt, a nagyváradi kath. jogi akadémia tanárát. Tekintettel a delegáczió ülés-szakára, a mely körülmény Bécsbe hívja a 27-es bizottság elnökét és több tagját, a bizottság elhatározta, hogy csak a delegáczió ülésszakának berekesztése után, tehát előreláthatólag csak *december első felében* kezdi meg érdemleges tárgyalásait.

HIREK.

— **Az „Oltáregyesület" megalakulása Székesfejérvárott.** A legméltóságosabb Oltáriszentségben jelenlevő Jézus Krisztus imádásának hatékonyabbá tételét és a falusi templomok felruházását czélul kitűző központi „Oltáregyesület" Budapesten, hogy minő eredménnyel működik legyen szabad hivatkoznunk ezen egyesületnek több mint 20.000 tagjára és a felruházott szegény templomok hála nyilatkozataira, melyek az oltáregyesület 38 évi fernállása óta, a napilapok hasábjain megjelentek. Anyaszentegyházunk ugyanis azt akarja, hogy az Oltáriszentségben rejtőző Jézus soha egymagára ne maradjon, hogy Jézust folyton szerető szivek imái, hodolatai dicséretei környékezzék, hogy Jézusnak a földön választott, bár szerény hajléka a tabernakulum előtt diszörséggel álljon a hivek áitatos serege. Egy ilyen egyesület szervező gyűlését megyés püspök Steiner Fülöp kegyes megbizásából mint elnök f. hó 15-én d. u. 4 és fél órakor a „Ferencz József" nőnevelde intézetében *Szuborics* Jenő székesegyházi kanonok tartotta meg. Az intézet nagytermében megjelent előkelő hölgyközönség előtt remek beszédben fejtegette az „Oltáregyesület feladatát," a legnagyobb gyakorlottsággal körvonalozta a társulat szabályait, a tagok kötelességeit, melynek végeztével megalakitotta az egyesület tisztikarát. Elnöknővé felkérte *Szögyényi-Marich* Juliát, alelnöknővé *Lichtneckert* Antalnét, választmányi tagokká: *Aujedszky* Adolfné, dr. *Szabady* Józsefné és *Moenich* Károlyné urhölgyeket, kik a szives kérelembe készséggel beleegyeztek. — Az oly nagyon fontos terjesztönöi állásra pedig az elnöknő kérelmére a jelenvolt többi urhölgyek vállalkoztak. A titkári teendőt *Kéri* Ferencz karkáplán végezte. Az Elnök Ur az ekként megalakult választmányi és terjesztönöi kart üdvözölte, működésükre Isten áldását kérte. Kellemes intermezzóul szolgált a budapesti központi „Oltáregyesület" buzgó igazgatójának *Kánter* Károly megjelenése. Kedves szerény megjelenése, igen megnyerő, lelkes, buzditó szavai által az egyesület minél szélesebb körbeni elterjedését óhajtó hölgyközönség lelkesedését a legnagyobb fokra emelte. Lelkes beszéde és gyakorlati tanácsai a hallgatóság élénk emlékezetébe fognak maradni sokáig. A kik a legméltóságosabb Oltáriszentség iránti hódolatukat kimutatandók az „Oltáregyesületbe" belépni óhajtanak, sziveskedjenek e czélból, az igen tisztelt terjesztő urhölgyek vagy választmányi hölgyek bármelyikéhez fordulni. A terjesztönök névsora a következő: *Aujedszky* Irén, dr. *Dubovszky* Károlyné, *Karl* Józsefné, Takácsi *Nagy* Józsefné, *Ónás* Anna, *Pötting* Josefin, *Spitkó* Lajosné, *Számmer* Rózsika, *Kanel-Susborics* Aranka. — Tudakozódhatni még *Kéri* Ferencz karkáplánnál is. Őszintén kivánjuk, hogy gyarapodjék s virágozzék az ujjonan megalakult „Oltáregyesület."

— **A királyné nevenapja.** *Erzsébet* királyné nevenapján pénteken ünnepélyes szent mise lesz a székesegyházban. A szent misén *Steiner* Fülöp dr. megyés püspök fog pontifikálni.

— **A szegények jótevője.** Szép ünnepélyt rendezett az ev. ref. nőegylet e hó 14-én délután, midőn 62 szegény gyermeket látott el ruházattal. Az ünnepély az ev. ref. hitközség tanácstermében folyt le, a hol *Tatay* Imre ev. ref. lelkész mondott szép beszédet, kiemelve a nőegylet jótékony működését s intve a gyermekeket, hogy jó magaviseletükkel és szorgalmukkal hálálják meg azt. Azután az egyik gyermek mondott köszönetet a nőegyletnek, végül pedig *Pálffy* Károly szólott, szép beszédben szintén a nőegylet működését méltatva. Az ünnepélyen jelen voltak: *Molnár* Béláné elnök, Dr. *Révy* Ferenczné alelnök, *Havranek* Józsefné, *Tóth* Istvánné, *Ploschek* Ferenczné, *Kovács* Ignáczné, Dr. *Lövy* Károlyné, *Sohár* Béláné, *Fittler* Béláné, *Kenessey* Gyuláné, *Kenessey* Vilma, *Kenessey* Amália, *Balogh* Lukácsné, *Deutsch* Ignáczné, *Dieballa* Györgyné, özv. *Laky* Mihályné.

— **Áttérés.** Feltünöen mutatja az „ujrend" áldásos népszerüségét azon körülmény is, hogy ujabb időben *Duna-Adonyban* mindinkább növekszik a katholikus hitre visszatérők száma; igy folyó hó 14-én *Igmándi* János — követve nemrég áttért atyjának példáját — elhagyta a kálvinista vallást és az egyedül igaz, üdvözitő egyházba tért vissza.

— **Kanonok beiktatás.** *Krencs* Ignáczn ak, az ujonnan kinevezett kanonoknak, valamint a többi elöléptetett kanonoknak ünnepélyes beiktatása szombaton f. hó 20-án fog megtartatni a székesegyházban. Az ünnepély 8 órakor kezdődik.

— **Egyleti hir.** A székesfejérvári jótékony nőegylet által a szegénysorsu iskolás gyermekek között téli ruházat folyó évi *november hó 18-án d. u. 3 órakor a polgári leánygiskola nagy termében fog kiosztatni.*

— **Tánczmulatság.** A helybeli *katholikus legény-egylet* tagjai folyó hó 21-én Kossuth-utca 6. szám alatt az egylet helyiségében *zártkörü táncsfüzérkét* rendeznek. Kezdete este 7 órakor.

---

kiadta utasitásait a gyógykezeléshez. Mielőtt elment volna, biztatólag mondta Eltonynénak:

— Ha az éjszakán jól kiizzad, ugy betegünk minden veszélyen tul van. Ha azonban a remélt izzadás nem áll be, azért még nem kell feladni a reményt, mert néha a közönséges bronchitisz is makacskodik.

Ilyen biztatással vált meg Eltonyéktól, de mikor utban volt a falu felé, öt magát a legrettenetesebb aggodalom gyötörte.

Valahányszor Eszterre gondolt a gyönyör és a fájdalom vegyes érzése rohant át lelkén. Érezte hogy szereti, szereti lelkének első, mindent magával ragadó szerelmével s ez érzelem kimondhatatlan édes gyönyörel hullámzott át lelkén. Ám a másik pillanatban, mint kegyetlen vizió jelent meg előtte a beteg, a halállal vivódó Eszter. Iszonyodva gondolt az eshetőségre, hogy a bronczhitisz capillarisz fuldoklása közben kell neki látni a fájdalomtól elkékült, eltorzult arczczal Esztert. Borzasztó elkeseredésében, futni, rohanni szeretett volna valahová, czél nélkül, mig össze nem roskad a kimerültségtől; vagy megragadni a csillagos fekete égboltot s megtépni, foszlányokká szaggatni őrült kétségbeesésében.

Szemében rettenetes gyülölködő düh égett, melyen néha vérének lázas rohanása véres vörös csikokban káprázott keresztül. Néha tehetetlen dühében és elkeseredésében vad káromlás szakadt föl ajkán az egész mindenség ellen.

Ebben a lelkiállapotban ért be a faluba.

Amint végig haladt a sötét utczán egy fénysugáron, mely az egyik ház ablakán kivilágitott az utczára, megakadt tekintete.

Megállt és egy pár pillanatig némán meredt a fénysugárra, majd hirtelen elhatározással a ház felé sietett. Valami gondolat hatása alatt édes remény éledt a lelkében.

— Megfeledkeztem a legnagyobb segitségről, az egyedüli segitségről — mondotta magában csendesen, a mint az iskola épület felé tartott.

A kapuban játszottak még a gyermekek a nedves fü között lelt fénybogarakkal, közöttük volt a tanitóék Elize is.

— Kis lányom — szólitotta meg Zsolna Elizt — valamit akarok kérni tőled.

Aztán félre vonta egy kissé a játszó pajtásoktól.

— Kinn a körösparti kastélyban betegen fekszik egy kis leány, olyan jó leány, mint te vagy. Imádkozzál éjszakára a jó Istenhez, hogy gyógyitsa meg, mert a mamája nagyon szomoru lenne, ha meghalna.

A kis leány komoly szemeivel felnézett a csillagos égboltra s ugy mondta halkan:

— Imádkozni fogok doktor bácsi!

Zsolna tétován állott egy darabig a kis leány előtt, aztán egy kissé elfogodott, rekedt hangon megszólalt:

— Mit szoktál imádkozni kis lányom?

— A „Miatyánk"-ot, „Udvözlégy Máriá"-t és a „Hiszek egy"-et.

— Nem tanitanál meg engem a „Miatyánk"-ra? — kérte Zsolna sugva s körül nézett, hogy nincs-e közelben valaki.

— De igen! — Mondja utánam a doktor bácsi, — válaszolta a kis Eliz, a ki azt hitte, hogy Zsolnát is ugy kell tanitania, mint kis testvéreit.

— Nem, csak mond el, én majd hallgatom.

Elmondatta kétszer, azután megcsókolta a kis leány homlokát.

— Köszönöm Elizkém! Majd veszek néked szép aranyos haju babát, olyan nagyot, mint a milyen te vagy.

Mikor azonban már elmenöben volt, még valami álszégyen visszafordulásra kényszeritette.

— Kis lányom! — hivta vissza a pajtásaihoz készülő kis Elizt. — Ne mondjad el senkinek, hogy mit beszéltél velem.

Azután megfordult és hazament. Utközben azonban folyton ismételgette az ima szövegét, nehogy elfelejtse.

És azon az éjszakán, midőn megfosztva minden földi reménytől, mérhetetlen nagy szenvedésében buzgó áhitattal, igaz hittel és bizalommal fordult imájában az Istenhez, az egyedülihez, a kitől remélhetett; — érezte, hogy lecsillapodott lelkének háborgása, mint a hogyan elsimulnak a tenger haragos hullámai, ha a sötét felhők megszakadt kárpitja mögött kisüt ragyogó fényével a nap.

Eszébe jutott a karmelita jóslata, hogy a nagy szerencsétlenségben megtalálhatja a hitet. Megtalálta! S bár lelke mélyén ott zsibongott a nagy fájdalom, s egész lényén a szomoruság uralkodott, mégis ha a rettenetes katasztrófára gondolt, Eszter halálára, könyszivárgott ugyan a szemére, de egy szelid biztató hang azt sugta néki:

— Angyal lesz belőle s ott tul majd találkoztok!

És Zsolna kimerülten a fáradtságtól ott szunnyadt el irásztalánál, s összekulcsolt két kezére borulva álmodta át azt az éjszakát, a melyen megtanult hinni és imádkozni!

(Folytatása következik.)

00000755

— **A közgyülés Tarnoczija.** Az egész város közönségét élénken foglalkoztatja az a brutális önkénykedés, a mellyel a pogármester a szinház vétel ellen felszólaló *Madaras* Lipót bizottsági tagtól megvonta a szót és a közgyülés határidejét önhatalmulag a tárgyalás mellözésével kitüzte. Nem a képviselő testületet, de a város lakosságát is mód nélkül felháboritotta ez az önkénykedés, és bizonyos hogy a közgyülés tekintélyének megóvása végett szigoru retorzióval fog élni a polgármester ellen, s nem fogja eltürni hogy a polgármester oly durva basáskodással bánjék a közgyüléssel, mint Tarnóczy a szegény tótokkal. Elvégre is Székesfejérváron az ilyen basáskodáshoz nincsenek szokva és a közgyülés nem türheti, hogy a népszerüségét vesztett polgármester most törvénytelen brutalitással uralkodjék felette. — Ez ügyről most tér szüke miatt többet nem irhatunk, de a legközelebbi számunkban részletesen visszatérünk reá. — A magunk részéről csak azt sajnáljuk, hogy a Székesfehérvári Hirlap alkut nem ismerő hasábjaira beférközött a polgármester önkénykedését védelmező czikkecske, a melyet a polgármesteri hivatalban, annak védelmére irtak. Ezt csak ugy tudjuk megmagyarázni, hogy a szerkesztő távollétében annak tudta ellenére láthatott napvilágot. Különben *Ráday* Lajos dr. a Székesfejérvár és Vidéke legutóbbi számában eléggé világosan jelzi ez ügyben az egyedüli helyes álláspontot.

— **Tüz Pázmándon.** Folyó hó 10-én este 8 órakor tüzi lárma és a harangok kongása riasztá föl a már nyugalomra készülő lakosságot. *Kuhinkó* Farkas parti-utczai lakos ujonnan épült nádfedeles háza gyulladt ki s a tüz oly gyorsan emészté föl az uj tetőt, hogy mire a lakosság segitségre az égő házhoz rohant, akkorra már a lángok a két szomszéd *Hajnali* István és *Kuhinkó* Mihály házára is átcsaptak és azokat is lángokba boriták. A tüz további terjedését a nagyon is szük udvarokban egy istáló lebontásával lehetett megakadályozni. A tüz kitörése után alig fél órára segélyül jöttek a verebi és nadapi tüzoltók, az előbbiek verebi *Végh* István főparancsnok, szövetségi alelnök vezetése alatt és igy egyesült erővel fogtak az oltáshoz. Menteni már nem volt semmi, mert a szorgalmas és becsületes gazdáknak a télire a padlásra felhalmozott élelmi szereik: gabona, liszt és kukoricza a lángok martalékává lett. A tüz keletkezésének oka ismeretlen. A házak biztositva voltak; a szerencsétlenek kára azonban ugy is rendkivül nagy, mert minden élelmiszerük porrá égett.

— **Meghivó.** A palotavárosi róm. kath. olvasókör folyó hó 21-én délután 1/2 6 órakor a katholikus nagygyülés évfordulójakor a kör helyiségéb en (Kostyelik-féle vendéglő) felolvasás, szavalat és szabadelőadással egybekötött estélyt rendez, melyre a kör tagjait tisztelettel meghivja a rendező bizottság. — Az előadás után társas-vacsora. Egy teriték 70 kr. A részt venni óhajtók *Kostyelik* Ferenczné kitett iveken neveiket alájegyezhetik.

— **Baromfi kiállitás.** A lapunkban már jelezett fajbaromfi kiállitás e hó 14-én a legszebb eredménnyel zárult. 30 tenyésztő 100 drb baromfival vett részt a kiállitáson, a melyet egész nap nagy közönség látogatott, köztük *Dieballa* György közgazdasági előadó is. A biráló bizottság 20 tenyésztőt egy-egy fajkakassal, 10 tenyésztőt pedig dicsérő oklevéllel tüntetett ki. Dijat nyertek: *Pincsinger* Ferenczné, *Antal* Ferenczné, *Langmáhr* Gáspárné, *Baranyai* Józsefné, *Szabadi* Gy.-né, *Sapkás* Károlyné, *Antal* Jánosné, *Szigl* Józsefné, *Rakács* L.-né *Pénzes* Józsefné, *Mandl* Franciska, *Pindur* Mihályné, *Kobzi* Jozsefné, *Virágh* Józsefné, *Ruska* Ferenczné, *Csáder* Ferenczné, *Bakos* Jánosné, *Suller* Györgyné, *Modlich* Rudolfné és *Kuti* Fülöpné. *Galambos* István az általa nyert fajkakast, miután ilyennel rendelkezik, más kiállitó javára visszaajándékozta.

— **Felolvasás.** A viziváros kath. körben e hó 21-én délután 5 órakor *Almássy* Ferencz tanitó igen érdekes felolvasást fog tartani a szőlőkezelésről.

— **A mulatság végén.** Az elmult éjjel vigan mulatgatott *Kéber* András kiszolgált csendőrőrsvezető egy 69. gyalogezredbeli őrmester barátjával. Az ex-csendőr, a ki most nádasdladányi lakos aranyos kedvében volt és gavallér bőkezüséggel gondoskodott, hogy barátja is minden jót élvezhessen, a mit a *Reinitz*-féle nevezetes kávéház nyujthat vendégeinek. Mikor azonban a mulatság végén a kávéházból távozott kétségbeesetten vette észre, hogy 125 frtot tartalmazó fekete bőrtáczája eltünt. Bejelentette esetét a rendőrségnél, hol most erélyes nyomozást inditottak a nyomtalanul eltünt bőrtárcza ügyében. *Kéber* pedig most már elismeri, a mit eddig tagadott — a negyedik dimensiót!

— **Halálozás.** Folyó hó 13-án *Schöderbeck* Márton duna-adonyi főtanitónak a maturához már közel álló *Imre* fia hosszas, csaknem egy évig tartó szenvedés után elhunyt. A temetése 14-én volt a község lakóinak nagy részvéte mellett.

— **A becsaliban.** *Mori* Juli vásártéri piszkos, borgőzös helyiségében agészen mindennapi dolog, s a mulatozásnak elengedhetetlen befejező része a verekedés. *Terszák* János is tegnap éjjel meglehetősen ittas állapotban volt, betért a becsaliba, a hol aztán előtte teljesen ismeretlen egyénekkel támadt bizonyos nézeteltérése, a kik azután kegyetlenül elverték. Természetes Terszák is a rendőrséghez fordult a hol bizonyosan majd szereznek valakiknek kellemetlenséget. Jobb szeretnénk azonban, ha a rendőrség egyszer már arra irányitaná figyelmét, hogy az ilyen gyanus helyeket szigorubb ellenőrzés alá vegye.

Régi ének és mégis uj!

A következő panaszos sorokat kaptuk.

A székesfejérvári szőlőhegyek épen ugy meg vannak látogatva az istencsapástól, amit filoxerának hivnak. No de hát ez ellen nagyon bajos védekezni, mert annak a sok lábunak nincs esze és erkölcsi érzéke ahhoz, hogy mi az enyém és a tied közötti külömbség, csak korom, hamu és szén irtja ki ezt az átkozott férget!

Kérdezzük, találkozik-e szőlő-gazda, aki készakarva ápolná azt a bogarat, mely véres verejtékének gyümölcsét elpusztitja, gyökerét rágja? Olyan nincs! Terem a soklábu filoxéra magától is, nem kell ápolni — felelnek rá! Hanem hát van ám a szőlőkben két lábu filoxéra is s ezt a csodabogarat nem is holmi közönséges ember, hanem egy hatalmas potentát ápolja, dédelgeti, egy olyan ember, akire egy egész város jóléte felett való felügyelet van bizva!!

Ez a filoxéra ápoló Székesfejérvár szab. kir. város polgármestere *Havranek* József!

Az emlékezett gyors taligáján hajtsunk vissza a közelmultba. Városunk gazdasági szakosztálya márczius havában ülést tartott, melynek egyik tárgya *Pinczés* István csősz nem közönséges multja képezte. Ez a derék bizalmi közeg nem tett egyebet, csak megcsalta a várost, jogtalanul bérbe adott egy olyan helyet, melyhez annyi köze sem volt, mint a medvének a karfához! Ezt a polgármester cátói szigorusággal adta tudtára a bizottság tagjainak és gondolkodott a kellő megrovási kalandról, épen mint Hazafi Veraí János!

Meg is találta a nyitját, miképen kelljen a hütlenséget és a csalást megbüntetni, hogy tanuljanak a késő unokák, okuljanak a hajmeresztő büntetésből; lehet és szabad-e a város tulajdonát bitangolni?

Elcsapatik kend! — hangzott a bölcs itélet mint a „Falu rosszá"-ban mondták Gonosz Pista bakternek. A bizottsági tag urak azt gondolták, hogy a jelzett csősz urral kivész a Gonoszok becsületes familiája, megnyugodtak. Rábólintották: amen.

De nini! A turós zsák tulajdonosai nemsokára egy uj meglepetésre ébredtek: Gonosz Pista azaz Pinczés István elcsapott csősz marczona alakja tünik fel a villák, pinczék és szőlőtökék körül. Mindegyik sietett pinczéjét betörés ellen biztositani; a szőllőtökék aggódva guggoltak, a gyümölcsfák kétkedően rázták lombjukat az uj felügyelő láttára. De az izgalmas állapot nem tartott sokáig! Három nap és a felügyelői, illetve a csószi dicsőségnek napja lehanyatlott! A büntetés eme neme tehát csütörtököt mondott!

A polgármester tehát magához hivatta az összeférhetetlenségben leledző bünöst, ki óriási fütykösével és rozsdás puskájával jelent meg a bizalmas értekezleten. Havranek megkinálta zsölleszékkel s kérdezősködött drága egészsége felől, egyuttal tudtára adta, hogy a megsértett tulajdonjog büntetéseül, a budai-ut melletti szőllőhegyek éjjeli őrének ezennel kinevezi, mert a többi szőllőhegyekre alkalmatlan és méltatlan. Itt olyan bitangba menö szőllők vannak, hogy duskálkodhatik bennök, marcziális, Sobri alakjával holtra ijesztgetheti a tulajdonosokat s gyenge idegzetü családjaikat.

Pinczés, amint illik, megköszönte a büntetést, s viszonzásul titkokat sugott a polgármester fülébe. Amire Havranek leejtette csiptetőjét, s elsápadva igérte, hogy hüséges szövetségese lesz életre-halálra. Pinczés nyugodtan távozott.

De nem tudtak nyugodni a szőllősgazdák, s a polgármestert kérték, hogy ettől az alaktól mentse meg őket, de hiába! Erősen tart az érdekszövetség! Hanem hát addig nem nélkülözhetik Pinczés alakját a birtokosok, mig egy pár hordót — természetesen borral telitve — el nem emelnek, mig egy-két kilométernyi árkot ki nem ád bérbe a derék Pinczés marhalegeltetésre, vagy egyéb czélokra!!!

Több szőllősgazda.

A közönség köréből.+)

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becses lapjának legutóbbi számában városunk rossz ivóvizeivel kapcsolatos járványos betegségek, nevezetesen a hagymáz jelenlegi megszüneséről irt hirben fel lett emlitve a Felmayer viz is.

Miután családommal állandóan ezt a vizet isszuk, s annak valóban páratlan hatását érezzük, nem hallgathatom el azon nehézséget, hogy e forrás vizéhez milyen nehezen lehet hozzájutni.

Eltekintve attól, hogy a délutáni órákban egyáltalán nem lehet vizet kapni, még a város egyes részeiből a nagy távolság miatt is nehezen lehet hozatni.

Mindenesetre kivánatos lenne ha a tulajdonos ez irányban a város közegészségügyének elömozditására módját tudná ejteni, hogy e megbecsülhetetlen forrás vizhez mindenki könynyen hozzájuthasson.

Talán lehet ugy árultatni, mint a szódavizet?

Kiváló tisztelettel

—h —r.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

00000756

Törvénykezés.

A kanászbojtár gyilkosai.

Kupecz József 32 éves *sárbogárdi* illetőségü kanászbojtár, ki 1896. évben *Csuti* István *töbörzsöki* kanász számadó szolgálatában állott, hosszab időn át gyakorolt sertés kereskedésből pénzt szerzett össze s abból 200 frtot takarékba tett, 200-at pedig gazdája testvérének *Csuti* Jánosnak adott kölcsön. Ez azonban a letelt határidőn tul sem akarta a pénzt vissza fizetni, hiába szólitotta fel erre Kupecz, sőt a figyelmeztetést zaklatásnak vette s boszut forralt ellene.

Elhatározta, hogy elteszi láb alól, pénzétől megfosztja s kötelezvényét fizetés nélkül vissza veszi. Boszuja kivitelére állati tervet gondolt ki, melyet testvéreivel Istvánnal és Mihálylyal is megbeszélt. Ezeket hosszas nóggatás után megnyerte bűntársakul.

A terv szerint Csuti István október 27. elküldötte Kupecz Józsefet Csuti Mihályhoz Gyula majorban azon ürügy alatt, hogy ott pásztor kutyát fog kapni. Csuti Mihály és János vártak rája kutyát ugyan adtak, de ajánlották neki, hogy előbb keritsen egy jó vastag kanász botot. Csuti Mihály tudott egy jó helyet, hol ilyféle botot bőségben találna az alapi szölők határában. Kupecz nem vette észre a cselt, s elfogadta az ajánlatot. Vacsora után mentek ki a szölők aljába. Csuti János egy botot vett mngához Mihály pedig egy fokost és egy ásót keritettek elő, melyeket Kupecznak adott, hogy vigye. Ezen eszközökkel akarták kivégezni.

Utközben *Csuti* János adósságát hozván elő, veszekedést kezdett *Kupecz* Józseffel s midőn e közben Kupecz a tanyától távol a „homok gödörben" pipára gyujtani akarván, legugólt, *Csuti* Mihály öt ezen helyzetében fokosával hátulról kétszer fejbe vágta, második ütésére azonban a fokos nyeléről leesett s ekkor Kupecz József egy jaj kiáltással felugrott s menekülni akart, de Csuti János a magával vitt orgonafa bottal oly erövel vágta homlokon, hogy elesett s ekkor Csuti János bottal, Csuti Mihály pedig ásóval addig ütötték, mig meg nem halt.

Miután Kupecz testén az élet jeleit nem észlelték, Csuti Mihály a hullát kifosztotta, ugyanis Kupecznél egy zacskóban 120 forint készpénz, egy ezüst zsebóra, tarisznya s abban ládája kulcsa és egy kanász ostor is volt, miket magukhoz vevén a hullát otthagyták s a disznótanyára visszamentek, itt a pénzen megosztozkodtak s az órát Csuti János, a tarisznyát és ostort pedig Csuti Mihály tartotta mag, azután visszamentek a hullához a „homok gödörbe" s ott az ásóval és egy utóbb magukkal vitt kapával gödröt ásván, abba a hullát arczczal lefelé belefektették s elásták.

A rablott pénzen Csuti Mihály adósságot fizetett s háztartási czikkeket vásárolt, Csuti János pedig sertéseket vett.

Három nap mulva *Csuti* János eladta *Kupecz* hat darab sertését. Egy hét mulva furfangos módon megakarta szerezni a kötelezőt is *Princzes* Mari altal, a kivel vadházasságban élt, egy czipóba belesüttette Kupecz ládájának kulcsat s a czipót egy levél kiséretében, melyben a kötelezőt kéri, elküldötte *Csuti* Istvánhoz. Csuti István azonban nem merte a kötelezőt átadni, hanem november 9-én elment a sárbogárdi szolgabirósághoz s azt jelentette, hogy cselédje Kupecz József elszökött s nyomozását kérte elrendelni.

Az embertelen gyilkosok bünei azonban nem sokáig maradt elrejtve. Folyó évi május 17-én Csuti Mihály felesége *Mód* Julianna, ki férje durvasága miatt kénytelen volt haza menekülni, otthon elmondta borzasztó gyanuját, hogy az eltünt bojtárt Csuti István testvérei gyilkolták meg. *Mód* József elmondta az esetet Alap község elöljárósága előtt.

Erre megindult a vizsgálat, még pedig eredményesen. A helybeli kir. törvényszéknél szombaton megkezdett végtárgyalás hétfőn délután fejeződött be. A vádlottakon kivül megjelentek még *Érsek* János és *Kocsis* József kártéritést igénylő rétszilasi lakosok, *Szabó* István sár-szent-miklósi lakos, *Csuti* Mihályné alsó-alapi, *Fekete* István felső-töbörzsöki és *Princzes* István alsó-alapi lakosok mint tanuk. A tárgyalás végéztével a kir. büntető törvényszék a következőleg itélt: *Csuti* János életfogytiglan, *Csuti* Mihály 15 évi, *Csuti* István pedig 8 évi fegyházra itéltetett. *Princzes* Marit pedig a vád alól felmentették. A kir. ügyész az itélet sulyosbitásáért és Princzes Mari felmentése ellen fellebbezett. Az elitéltek is fellebbeztek.

— **Fiatal gyilkos.** A törvényszék büntető tanácsa *Keczán* Izidor elnöklete alatt ma ismét egy gyilkos felett ül törvényt. Egy vézna, hitvány suhancz áll a birák előtt és számol be nem a lélektani motivumokkal, hanem csak a külső körülményekkel, melyek gyilkossá tevék. Egészen mindennapi történet az előzmény. — *Tuba* István a 18 éves gyilkos *Friedrich* Rezső kápolnás-nyéki birtokosnál volt szolgalegény. A tavaszon oda szegődött *Molnár* Mária 23 éves leány is szolgálatba. Rövid idő mulva viszonyt kötöttek, a mely a gyilkos állitása szerint csak egy napig tartott, de a leány rövid időre rá jelezte, hogy anyának érezi magát. A legény azt állitja, hogy alapos oka volt kételkedni abban, hogy ő az apa. Nem akart tehát tudni semmit a dologról. Ezen azután sokszor perlekedtek a leánynyal. A gazda is beleszólt a vitába s erösitgette, hogy igenis neki kell majd eltartani a gyermeket. A vita ez alkalommal ugy végződött, hogy a gazda alaposan helybenhagyta szolgáját, a ki e miatt a községházához ment panasszal. Gazdája azonban előbb járt ott s az urnak mindég igaza van. A legényt tehát elutasitották panaszával, sőt fenyegették, hogy igenis a gyermeket majd tartania kell. Azt mondja a gyilkos, hogy ez az igazságtalanság felháborította. — Majd szerez ő magának elégtételt, borzasztó elégtételt, a mely megszabaditja az apaság anyagi terheitől.

A csatornában megásott egy nagy gödröt olyat, a mely elég nagy lesz sirnak. De váratlanul megbékéltek a gazdával is. A sir tehát egy ideig üres maradt. De nem sokára ujra szóba jött a gyerek. Akkor történt, hogy a leány a pulykákat etetni elment a csatorna melletti füzesbe. A legény utána ment. Egy darabig játszadoztak. Akkor a gyilkos megfogta két kezével a leány nyakát.

— Na! — fojts meg! — évődött a leány.

És a legény két hüvelyk ujjával erösen szoritotta a leány torkát. A dulakodásban elestek, de a legény nem engedte áldozatát, addig szoritotta, mig ellenállást tapasztalt. Akkor felkelt áldozata mellől, azt hitte végezett vele. Mig azonban tétován ott ácsorgott a leány magához tért.

— Ne bánts Pista — könyörgött a legénynek, a ki azonban nem hallgatott a könyörgésre.

És addig fojtogatta, mig végre a leány meghalt. Akkor oda hurczolta a füzes bokrok közé. Hazament és végezte a dolgát. Este még átment a szomszédba s nyugodtan diskurálgatott, tizenegy óra tájban pedig elment temetni. Elfödelte áldozatát a rég elkészitett gödörbe. Otthon egy pléh szelenczébe a leány nevében irt levelet rejtett, a melyben jelenti szüleinek, hogy öngyilkos lesz. Ezt a szelenczét eldobta az udvar jártabb részén. Másnap gazdájának kis fia meg is találta. A vé etlen azonban pár nap mulva a csatorna mélyén elásott tetemet tölszinre hozta s megállapitották, hogy a leányt meggyilkolta valaki. A gyanu mindjárt ő reá esett. Tagadta először, de azután bevallotta. — Igy került most birái elé. A tárgyalást ma kezdették. A törvényszék *Keczán* Izidor elnökből, *Scherer* és *Madarassy* szavazó birákból alakult meg. A vádhatóságot *Juraszek* János alügyész képviseli, a vádlottat *Nagy* Ignácz jeles kriminálistánk védi. A tárgyalást lapunk zártakor még folytatják s itéletet valószinüleg csak az esti órákban hoznak.

Irodalom és Művészet.

„A Magyarországi Katholikus Egyesületek Évkönyve" az 1898 évre. Szerkesztette: *Gyürky* Ödön a „Társulati Értesitő" felelős szerkesztője. Második évfolyam. Ára 50 kr. Nélkülözhetetlen tanácsadó mindazok részére, kik kath. egyesületeket akarnak alapitani vagy azok élén állanak. A munka tartalma a következő: I. A magyarországi kath. egyesületek jegyzéke. II. Utmutatás kath. egyesületek alakitására. Bevezetés. 1. Az alapszabályok. 2. Az alakuló közgyülés. 3 Alapszabályok lebélyegzése. 4. Az alapszabályok felterjesztése. 5. Az a bizonyos 40 nap. III. Felvilágositások. IV. Utmutatás szövetkezetek alakitására és czégjegyzésére. V. Alapszabály-tervezetek. VI. Utmutatás a kath. egyesületek vezetésére. VII. Az egyletek vezetőinek figyelmébe. — Megrendelhető a szerzőnél: Budapest, VIII., Pál-utcza 7. szám. II. emelet.

Értesités. Tisztelettel értesitem a ft. lelkészkedő papságot és hitoktató urakat, hogy *„Dicsérjétek az Urat"* czimü imádságos és énekes könyvecském második bővitett kiadásban megjelent, s vászonkötésben 40 krért kapható. Erga sacra 5 példány 4 int. Hogy a könyvecskét a tanuló ifjuság használatára alkalmasabbá tegyem, e második kiadást, főképpen az ének-részben 4 egész ivvel 260 lapra bővitettem és szines czimképpel láttam el. Irodalmi működésem anyagi haszna Budapest egyik legnagyobb munkásnegyedében épülő templomunkra lévén szánva, ez okból is legyen szabad a ft. papság szives pártolását és a kettős czél elérésére kegyes támogatásukat kérnem. Kiváló tisztelettel Budapest, VI., Huba-utcza 12. P. *Soós* István kármelita.

A **„Vasárnapi Lapok"** e héten is pompás, változatos tartalommal jelent meg. A haladó idő valóságos tükre ez a szépirodalmi képes ujság. Minden eseményt felkarol s azt ugy adja képekben, hogy a szemnek is vonzó és gyönyörködtető. A most megjelent szám tartalma: Út az éjbe. (Költemény.) *Mezei* Ernőtől. — Művészeti közviszonyok. *Lázár* Bélától. — A leszámolás. (Elbeszélés.) *Vértesi* Gyulától. — Premiér látogatók. *Raya*-tól. — A betléri kastély. — Vadász-pihenő. (Költemény.) *Martos* Ferencztől. — Köny és mosoly. *Beniczkyné* Bájza Lenkétől. — Visszaemlékezés a hatvanas évekből. *Gerlóczy* Károlytól. Találkozás. (Elbeszélés.) *Cyprián*-tól. — Árulás. (Elbeszélés.) *Prém* Józseftől. — Morzsák. — Tüntetések. *Lazzaroni*-tól. — Különfélék: A nagyvilagból, a „főváros", irodalom, szinház, képeinkhez, képtalány. Ezen kivül 4-ed iv mellékleten Sátán regénye: a „Szépság ő Felsége." — Előfizetési ára egy évre 8 frt. Megrendelhető a „Könyves Kálmán" irodalmi részvénytársaságnál Budapest, VIII., Kerepesi-ut 17. sz.

Verne munkáinak magyar kiadásából most kaptuk meg a 76—82. füzeteket és ezekben *„Az uszó sziget"* czimü regényt. A mint a népszerü iró minden munkájában valamely nagy természeti probléma oldodik meg előttünk, jelen regénye is egy izgalmas, kalandos utazás leirása keretében a vizek titokzatos, mélységes világával ismertet meg. A költő képzeletének mig csodálatosan merész csapongását követjük, a tudás, az igaz észrevétlenül lopódzik elméjébe. Ez az, a mi Vernét minden idők legnagyobb irói közé emeli és a mi nagy népszerűségét magyarázza. A regényt *Gaál* Mózes avatott tolla ültette nyelvünkre és a füzetek 20 krjával minden könyvkereskedésben kaphatók.

A tatárok Napoleonja. A nagy Dzsengisz-Khán történetét beszéli el a Történelmi Könyvtár legujabb füzetében Lázár Gyula dr. Évtizedek óta látja el ifjuságunkat és a müvelt közönséget történelmi kézikönyvekkel, melyek megelevenitik a világtörténelem és a hazai história nagy eseményeit, korszakalkotó alakjait. A jelen füzet a nagy tatár vezér életét beszéli el, a ki dicsőséges pályafutásban egy világuralom alapját veti meg. Érdekések a mongolok szokásairól és erkölcseiről való leirások és kellemes általán az elbeszélés közvetlen, meleg hangja. Képek is bőven vannak a csinos könyvben, mely 40 krajczárért kapható.

00000757

Katholikus Szemle. A Szt-István-Társulat kiadásában és *Mihályfi* Ákos dr. szerkesztésében megjelenő jeles folyóiratnak a Katholikus Szemlének most kaptuk V. füzetét. A gazdag tartalomból felemlitjük a következőket: Vergődő szivek. — *Szilvek* Lajos dr. Zrinyi Péter és Frangepán Katalin. — *Margalits* Ede dr. Hullócsillagok, tüzgolyók és menykövek. — *Kosics* László. Az ujonan kanonizált szentek. — II. — *Rézbányay* József dr. Psyche lámpája. Elbeszélés. — Franciából forditotta *A. V.* Fokozat. — Egy sir fölött. Költemények spanyolból. — *Körösi* Albin. Eszter. Regény. — V. — X. Könyvismertetések és birálatok: Pázmány: Tractatus etc. rec. Bognár. — Ism. *i.* Kandra: Magyar Mythologia. — Ism. *Giesswein* Sándor dr. Török: A magyarországi egyházi vagyon. — Ism. *Pecsner* Emil dr. Székely: Ösztön és ész. — Ism. *Szilvek* Lajos dr. Lánczy Gyula: Történetirooalmi széljegyzet. — Ism. *Karácsonyi* János dr. Szalay-Barótt: A magyar nemzet története. — Ism. *Erdélyi* László dr. Franciscy: A keresztény erények. — Ism. *Czilek* Balázs dr. Spillman-Tóth: Idegen tájakon. — Ism. *ms.* Megjegyzések Széchy Károly czikkére. — *Zottvány* Irén dr. Időszaki Szemle — V. — *n.*

András a gazda. Gotthelfnek, a kinek születése napját most ünneplik századik évfordulójában, van egy hires regénye *András a szolgalegényről*, mely évtizedek óta a magyar közönségnek kedvelt olvasmánya. Ennek a régi és sokat olvasott könyvnek a folytatását beszéli most el jó magyar nyelven *Szivós* Béla. A mily érdeklődés kiséria annak idején a szegény szolgalegény kemény sorsát, épp olyannal olvassuk most a tehetős gazdáét, a ki a maga erejével és becsületes szivével szerezte meg a jómódját. Rosszindulatu emberek félrevezetik egy-egy pillanatra az egyenes utról, bajba is keveredik, mig az ő józan esze vissza nem tériti és helyre nem állitja a megbontott nyugalmát. A könyv e részben kitünő példával szolgál s mint a nép erkölcsét javitó olvasmány, e téren a legkiválóbbak közül való. Megjelent a „Vasárnapi Könyvtár" tetszetős füzetei közt csinos képekkel. Ára 40 kr.

VEGYESEK.

[] **Andrée élelmiszerei.** Most, hogy az egész czivilizált világ aggodalommal várja a hireket, a melyek Andrée és társai sorsáról némi felvilágositást nyujtanának, bizonyára érdekes tudni, mennyi és milyen élelmi szerrel látták el magukat a vakmerő északsarki utazók. Valamennyi szelenczét, a melyekben konzerveket vittek magukkal, rézből készitettek, mert a vas befolyásolná a delejes vizsgálatokat. A szelenczék nem gömbölyüek, hanem négyszögletesek, hogy kevesebb helyet foglaljanak el. E konzervekben kopviselve van a pecsenyék, kolbászok, sonkák, halak, baromfiak, főzelékek és gyümölcsök minden neme. Az étlap tehát nagyon gazdag s ha Andrée és társai ezt a fölszerelést meg tudnák menteni, egyelőre szükséget nem fognak szenvedni, nem is számitva, hogy vadászattal és halászattal szintén szerezhetnek ennivalót. Andrée pasztillákat és ezitromlevet is vitt magával, a mi arra jó, hogy az expediczió tagjainak profilaktikus szer gyanánt szolgáljon skorbut ellen. Végre csokoládésüteményt is vittek, a mibe pulverizált »pemmikán«-t vegyitettek. A pemmikán nem más, mint indián módra szállitott hus, a melyet főzve és nyersen is enni lehet. Ezenkivül üvegekben és skatulyákban is vittek magukkal élelmiszert és hogy nedvesség ellen megóvják, előbb pergamentbe, azután önpapirra csavarták s végre légmentes pléhdobozokban helyezték el. A szakértők szerint az expediczió kilencz hónapra van ellátva élelmiszerekkel.

[] **Obstrukczió a régi Rómában.** Az agyonbeszélés nem a legujabb kor terméke és az obstrukczióra már a régi Rómában is volt eset, még pedig Kr. sz. e. 57 október 15-én. Tanuság reá Cicero egy levelének a következő helye: »Cum ad Clodium ventum est, cupit dien consumere, neque ci finis est factus; sed tamen, cum horas tres dixirret, odio et strepitus senatus cunctus est aliquando pecorare.« (Mikor Clodiusra került a sor (a beszédben) ez föltette, hogy ki fogja beszélni az egész napot, a nélkül, hogy végezni kényszerithetnék, de mikor már három óra hosszat beszélt, a szenátorok megbotránkozása és lármája kényszeritette, hogy beszédét fejezze be.) A római atyák tehát nem voltak oly türelmesek, mint például az osztrák parlament tagjai és alkalmasint agyonverték volna azt az ókori Lechert, a ki tizenkét óra folyást mert volna szónokolni. Cicero följegyzése azonban kiváncsivá teszi az embert, vajjon a római szenátusban is voltak-e padfödelek, a melyekkel a szenátor urak lármázhattak, vagy vajjon mivel hallgattatták el a kellemetlen szónokokat.

[] **Mulatozó esküdtek.** A new-yorki esküdtek, mint egy ottani lap irja, nagyon vig czimborák lehetnek, a kik könnyen tulteszik magukat egy éjjeli ülés fáradságain és unalmaságán. A multkor egy tisztes urhölgy Eunice Milligan beperelte Robert Nathan urat rosszakaratu üldözés miatt és 50.000 dollár kárpótlást követelt tőle. A jury 22 órai tanácskozás után a vádlottat egyhangulag 35.000 dollár fizetésére itélte el. Mindenkinek feltünt, hogy az esküdteknek milyen különös kinézésük van, mintha dorbézoltak és éjjeleztek volna. A szemük vörös volt, hajuk fésületlen, nem mosakodott egyik sem. Egy törvényszéki tisztviselő beszélte el az esküdtek álmos kinézésének okát, ki szintén velük mulatott. Körülbelül éjfél táján 11-en már tisztában voltak az itélettel, de a 12-iket nem voltak képesek kapacitálni. Elhatározták tehát, hogy az éj hátralevő részét mulatással töltik el. Előbb egy kvartett elénekelte a new-yorki kedvelt népdalokat az Annie Rodneyt, meg Home, svest Home-t. Mikor a zenélésbe beleuntak, birósdit játszottak, a mi abban állott, hogy egymást kölcsönösen jól eldöngették, sőt azt is mondják, hogy a biró kapta a legtöbbet. Aztán négyen szobrot markiroztak és a többiek papirgolyókkal dobálták őket. Végre a tizenkettedik is beadta a derekát a sok tréfa után — és készen volt az egyhangu itélet.

[] **A hipnotizmus uj csodája.** Luip, a nemrég elhunyt franczia ideggyógyász halála előtt néhány hónappal azzal lepte meg a tudományos világot, hogy fényképet mutatott be, melyek azt bizonyitották, hogy a hipnotizált egyének ujhegyéről fénysugarak indulnak ki, melyek az érzékeny lemezre hatással vannak. Luys e jelenséget az »érzés kihelyezkedésé«-nek nevezte. Egy másik franczia orvos, Joire most még csodálatosabb dologra alkalmazta ezt az elnevezést. Azt találta ugyanis, hogy némely hipnotizált egyének bőre teljesen érzéketlen de ha a tárgyakat kis távolságra tartjuk tőlük megérzik. Igy egy hipnotikus álomba levő leánynak egy pohár vizet adott a kezébe, azután vigyázva, hogy a leány ne lássa, zajtalanul egy hajtűt bocsátott a vizbe és ime, a leány nyomban szurásról panaszkodott. A csodás hipnotizmus e legujabb csodája előtt ez idő szerint még tehetetlenül áll a tudomány.

[] **Az angolok iszákossága.** Az amerikai Egyesült-Államokon kivül Angliában van a legtöbb mérsékletességi egylet és mégis talán sehol sem isznak annyit, mint a »merry England«-ban, a vidám Angolországban. Bizonyságot tesz erről a hivatalos angol statisztika, mely a mult évről e tekintetben a következő épületes adatokat tartalmazza: A mult évben Angliában 5.503.092 liter sör fogyott el, pálinka pedig még több, elannyira, hogy minden egyes lakóra, a gyermekeket és nőket is beleszámitva 5 liter pálinka esik. A mérsékletességi egyesütetek jól működnek, annyi igaz!

Közgazdaság.

Kenyér és burgonya.

(A. É.) A fölületesség néha nagyon becses dolog. Biztositja álmaink nyugalmát még akkor is, mikor az ellenkezőre volna ok. Az ébredés, annak a konstatálása, hogy a szép szin mögött csunya dolgok játszódnak le, annál keservesebb aztán.

Ilyen keserü ébredést élt át pár nap előtt a főváros és vele azok, a kikben van érzék a közügyek iránt s a kik tudják, hogy ha a nép rosszul táplálkozik, az milyen bajoknak, betegségeknek s a nemzeti erő apadásának forrása lehet.

Balló Mátyás, a főváros kémikusa, hivatalosan kimutatta, hogy a fővárosi lakosság által fogyasztott kenyeret nagy mértékben hamisitják és nem egyszer fordul elő az, hogy egy kiló kenyérben csakis 250 gram liszt van. A bizottság, hol ez szőnyegre került, azt kivánta, hogy terjesztessék be egy kimutatás a fővárosban fogyasztott kenyerek összetételéről. Reméljük ez mielőbb megtörténik és akkor, bár néhány elvesztett illusióval szegényebben, de tisztán látjuk majd az okokat, a melyek a sütő és pék urak szemében a dus aratás esztendejévé avatják azokat az éveket, midőn alig ad valamit a jégverte kalász. Most már tudjuk, hogyan lehet az, hogy sokszor, midőn a buza ára emelkedőben van, a kenyéré esik és a becsületes pékek mellüket verve utalnak arra, milyen ügyes emberek ők, hogy a fogyasztókra nézve ennyire kellemes helyzetet birnak teremteni.

Jó volna e tekintetben itt nálunk a vidéken is a dolgok fenekére nézni, mert annak a nagy halandóságnak, mely szerte az országban mutatkozik, kétségkivül meg vannak a maga okai. A házi kenyérsütés napról-napra háttérbe szorul, a sütők és pékek üzlete mind nagyobb jelentőségre emelkedik. Ebből folyólag emelkedni és szigorubbá kell válni velük szemben a hatósági ellenőrzésnek is, hiszen a közegészség nagy mértékben attól függ, milyen minőségü és milyen módon előállitott kenyeret eszik a nép.

A középkorban a csaló pékeket vizbe mártották és igy a közmegvetésnek és nevetségnek tették ki. A szigoru büntetés ma is helyén van, főleg a nagy városokban, hol a lakosság tulnyomó része a pékek kenyerét eszi. De érdekében áll ez a gazdának is, mert hiszen mekkora csalás az az ő rovására, ha szük esztendőkben, a minő a mostani, a magas buzaárakra hivatkozva, szökkentik fel a kenyér árát?

A nóta azonban a régi marad. A gazda fárad, munkájának mégis alig van gyümölcse. A fogyasztó azt érzi, hogy keresete, emelkedvén az árak vagy szaporodván a szükséglet mind kevesebbre elég. Középen áll a közvetitő és szedi a tejfölt. Szert tesz csaknem hihetetlen bevételre, épit palotákat, mig azok, a kiknek fillérjeiből ez történik, nem egyszer egészségükkel és minden esetben kizsarolt erszényükkel fizetik meg a társadalmi és jogi rendnek azt a zseniális berendezését, mely a helyett, hogy a küzdőket és fáradókat játalmazná, a ravaszok, tisztesség érzet nélkül valók és lelkiismeretlenek számára biztositja a haladás pálmáját és az anyagi emelkedés előnyeit. De vajjon ma, midőn a tiszta liszt helyet jóformán minden téren ilyen örölt burgonyát tálalnak elénk, lehet-e reménlini, hogy a ravasz pékeket elérje az ő büntetésük?

* **Az örlési forgalom.** Egy évek óta folytonos vita tárgyául szolgáló kérdés megoldásához közeledünk. Az örlési forgalmat ujévkor teljesen be fogják szüntetni. A malmok fühöz-fához kapkodnak s már a gazdákat is elöszedték, hogy most a tizenkettedik óra után egy órával, felvilágositsák őket az örlési forgalomnak a gazdákra nézve való nagy fontosságáról. A malmok természetesen jóval leáztak, mert a kormány már végleg megállapodott Ausztriával ebben a dologban, de meg nem is jól vezették be a dolgot, mert ha valakitől valami szivességet vagy áldozatot akarok kérni, akkor nem azzal kezdem, hogy bevezetésül végig huzok rajta a botommal. A malmok pedig az örlési forgalom érdekében ugyanazon a héten fordulnak a gazdákhoz, mikor az üzemüknek felére való redukcióját elhatározták, s ezzel a gabona árára igyekeznek nyomást gyakorolni. A malmok kapkodása különben megható. A malmok, melyeknek mind mai napig a börzén felállitott aranyborju volt az istenük és a Pester Lloyd a miatyánkjuk, most nemzeti szinü zászló alatt küzdenek a „Pecsovics-Ausztria" ellen s hazafias ügynek akarják föltüntetni, hogy érdekükben az osztrák követelésekkel szembe szálljunk. Nem ugy van pedig a dolog. Az örlési forgalommal üzött visszaéléseket nem az osztrákok, hanem mi fedeztük fel, a kiket első sorban károsit s az osztrákoknak azért csak hálával tartozunk, hogy ők is kivánták a forgalom megszüntetését, mert a magunk kérésére osztrák nyomás nélkül aligha tette volna meg a kormány.

00000759

Vasuti uj menetrend.

— Érvényes 1897. október 1-től. —

Császr. és kir. szab. déli vasut.

	Budapest ind.	Székesfejérvár érk.	Székesfejérvár ind.	Nkanizsa. érk.
Szem.v	6·40 reg.	8·53 d. e.	9·04 d. e.	1·24 d. u.
Gyorsv.	7·30 reg.	8·53 d. e.	8·58 d. e.	11·45 d. e.
Vegy. v.	2·35 d. u.	4·29 d. u.	4·35 d. u.	8·55 este
Vegy. v.	5·25 d. u.	7·39 este	—	—
Gyorsv.	7·45 este	9·11 este	9.16 este	12·10 éjjel
Szem. v.	9·25 este	11·33 este	11·43 este	3·52 éjjel

	Nagykanizsa ind.	Székesfejérvár érk.	Budapest ind.	érk.
Szem. v.	12·15 éjjel	4·16 reg.	4·24 reg.	6·29 d. e.
Vegy. v.	—	—	6·15 reg.	8·33 d. e.
Gyorsv.	5·48 reg.	8·47 reg.	8·54 reg.	10·14 d. e.
Vegy. v.	9·15 d. e.	1·51 d. u.	2·32 d. u.	4·32 d. u.
Szem. v.	2·— d. u.	6·01 d. u.	6 09 este	8·12 este
Gyorsv.	5·06 d. u.	8·03 este	8·15 este	9·40 este

	Székesfejérvár indul	Komárom-Ujszőny. érk.
Vegy. v.	10·— d. e.	2·50 d. u.
Szem. v.	10·— este	12·59 éjjel

	Komárom-Ujszőny ind.	Székesfejérvár. érk.
Szem. v.	11·36 d. e.	2·23 d. u.
Vegy. v.	3·41 reg.	8·22 d. e.

Fehér- és tolnamegyei h. é. vasut.

	Székesfejérvár ind.	Adony-Szabolcs érk	Paks érk.
Vegy. v.	3·55 d. u.	5·12 d. u.	9·33 este
Vegy. v.	7·56 reg.	9·23 reg.	2·15 délben

	Paks ind.	Adony-Szabolcs ind.	Székesfejérvár. érk.
Vegy. v.	2·— reg.	6·23 reg.	7·40 reg.
Vegy. v.	1·20 d. u.	6·06 este	7·25 este

	Székesfejérvár ind.	Sárbogárd érk
Vegy. v.	9·05 reggel	10·55 délelőtt
Vegy. v.	2·50 délután	4·30 délután

	Sárbogárd ind.	Székesfejérvár érk.
Vegy. v.	5·25 reggel	7·24 reggel
Vegy. v.	12·— délben	1·47 délután.

— Ajánlom a nagyérdemü közönségnek az alábbi háztartási czikkeimet:

Magyar Cognac üvegje . . . . . 1·20—4 frtig.
Valódi franczia Cognac üvegje . 2·30—6 frtig.
Braziliai rum literje . . . . . 1 frt 50 kr.
Jamaikai rum literje . . . . . 2 frt 50 kr.
Legfinomabb Jamaikai rum literje 4 frt.
Különféle teák kimérve *dekája* . . 5 - 15 krig.
Különféle Pezsgők . . . . . 1·20 - 5 frtig.
Kuba kávé *kilója* . . . . 1·70, 1·80, 1·90 frtig.
Arany Jáva „ . . . . . 2 frt 10 kr.
Kuba-Jamaikai kávé kilója . . 2 frt 40 kr stb.

Tisztelettel

SECESVÁRY DEZSŐ,
gyógyáru-üzlet tulajdonos.

Dr. Högyes korszakos találmánya

Asbest talpbélés!

Nincs bőrkeményités!
Nincs lábizzadás!
Nincs meghülés!
Nincs semmiféle lábbaj!

Követeljük az

Asbest-talpbélést

czipőszeinktől.

Felnöt. 35—45. sz. tucz. 12 frt, párja 1 frt 20 kr. Gyerm. 20—34. sz. tuczatja 6 frt, párja 60 kr. csak utánvét mellett.

Dr. Högyes találmányát szabadalom védi minden országban. Bővebb felvilágositást készséggel ad

Az „Első magyar Asbestáru-gyár"
Budapest, VI., Sziv-utcza 18. sz.

Székesfejérváron kizárólag:
LANGRÁF GÁBOR és FIA uraknál hapható.

STEININGER SÁNDOR Parti divat vászon üzlete

SZÉKESFEJÉRVÁR, Nádor-utcza 19. sz. Tejes-köz sarkán.

Az őszi- és téli idényre remekül felszerelt **női divat, kész női felöltő és vászon üzletemben**

szerencsés párti (alkalmi) vételek

folytán azon helyzetben vagyok, hogy olyan

jutányos olcsó árakért

tudok kitünő jó minőségü és divatos áruval szolgálni, hogy áraim tekintetében legyőztem a fővárosi összes kereskedőket

Saját jól felfogott érdekében ajánlom meggyőződést szerezni és bevásárlásaival megszerencséltetni.

Tisztelettel

STEININGER SÁNDOR,
Székesfejérvár Nádor-utcza,
Pollák czipész ételenében.

	Ezelőtt frt kr	Most frt kr
1 mtr jó mosó parget	30	18
1 mtr széles szintartó parget . . .	55	30
1 mtr dupla széles schewiott . . .	50	22
1 vég 30 rőfös schiffon	7.80	4.50
1 vég 30 rőfös czérna Canavász .	7.50	3.80
1 vég 32 rőfös vászon	7.50	3.30
1 vég Steininger Creas	9.50	3.80
1 vég 54 rőfös Rumburgi	25.—	8.50
1 pár tunis szövet függöny	3.60	1.50
1 dtz. zsebkendő szép	3.—	1.20
1 drb 3 méteres plaid kendő . . .	7.—	2.20
1 vég korona kanavász	9 50	4.50
1 garnitur ágytertiő abrosz	12.—	6.50

és más e szakmához tartozó czikkek óriási választék rendkivül olcsó árért.

Nagy forgalom, kevés haszon!

Temetkezési vállalat az Őrangyalhoz.

Kővári Ede

Székesfejérvár, sas-utcza 2. (fekete sas szálloda mellett.)

Fióküzlet: buzapiacz 2.

Ajánlja a kor igényeinek teljesen megfelelő **temetkezési vállalatát** hol **ércz- és fakoporsók** minden nagyságban és szinben oly dus választékbau kaphatók, hogy e tekintetben is a legnagyobb városok hasonnevü vállalataival versenyezni képes. Müvészileg kiállitott **diszkoporsók**, (Sarkofagok) valamint kettős üvegtetejü, légmentes koporsók (a holttest bárhova szállitására) nagy választékban vannak, ugyszintén halottas szobák, feljáratok s ajtók behuzatalára megkivántató **gyászposztó**, diszes ravatal s tartozékaival rendelkezik, hogy e tekintethen a fővárosi ilynemü vállalatokhoz fordulni felesleges. Szóval temetkezési vállalata ugy van berendezve, hogy a legkényesebb igényeket kielégiteni képes, mit eléggé bizonyit a más városokban s megyeszerte több izben a **legelőkelőbb családoknál** előfordult gyászesetek alkalmával közmegelégedéssel teljesitett szolgálatai. Főelvei mérsékelt árak mellett pontos kiszoláglás, kizárva a hivatlan tolakodás. Végül ajánl **szemfödeleket, halotti ültönyöket, virágokat, fátyolokat** és **sirkoszorukat**, melyek üzletében nagy választékban, olcsó áron kaphatók. Bárminemü **nemesi czimerek** elkészitésére vállalkozom.

A nagyérdemü közönség eddigi pártfogását továbbra is kérem.

TELJES MENYASSZONYI KELLENGYÉREK ELVÁLLALOK.

Csak csekély

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE

kaphatók!

Legujabb divatu tavaszi-gallérok és kabátok.

Kész férfi- és gyermekruhák

minden nagyságban. Kanavász, vászon és minden e szakmába vágó czikkek, valamint

ingek, gallérok és lábravalók, nap- és esernyők dus választékban.

Nagy raktár asztal- és futó-szőnyegekben.

LŐWY ADOLF
SZ.-FEHÉRVÁR.
(Felmayer mellett.)

TELJES MENYASSZONYI KELLENGYÉREK ELVÁLLALOK.

HIRDETÉSEK

felvétetnek kiadóhivatalunkban (Kigyó-utcza 9-ik sz. alatt) a legjutányosabb áron.

Nyomatott Számmer Imrénél, Székesfejérvárott.

00000760